

Bruselj, 21. november 2023
(OR. en)

15737/23

COLAC 152

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	delegacije
Zadeva:	Sklepi Sveta o odnosih med EU ter Latinsko Ameriko in Karibi

V prilogi vam pošiljamo Sklepe Sveta o odnosih med EU ter Latinsko Ameriko in Karibi, ki jih je Svet odobril na 3985. seji 21. novembra 2023.

Sklepi Sveta o odnosih med EU ter Latinsko Ameriko in Karibi

1. Močnejše in sodobnejše strateško partnerstvo med Evropsko unijo (EU) ter Latinsko Ameriko in Karibi (LAK) je pomembnejše kot kdaj koli prej. EU in države LAK lahko s skupnimi močmi pomembno prispevajo k promoviranju trajnostne rasti, izgradnji pravičnih in odpornih družb ter spodbujanju miru in varnosti, vključujočega multilateralizma in na pravilih temelječega mednarodnega reda. Skupne vrednote, zlasti demokracija, pravna država, enakost spolov in spoštovanje človekovih pravic, morajo ostati v središču odnosov med EU in LAK. EU in države LAK so skupaj močnejše in v boljšem položaju za reševanje številnih izzivov današnjega sveta, vključno s svetovno podnebno in okoljsko krizo.
2. Tretji vrh med EU in Skupnostjo latinskoameriških in karibskih držav (CELAC), ki je potekal 17. in 18. julija 2023 v Bruslju, je na najvišji ravni ponovno oživil odnos med obema regijama in znova potrdil edinstveno partnerstvo med njima. Odprt, vključujoč in konstruktiven dialog je obema regijama omogočil, da bolje razumeta interese, prioritete in skrbi druge strani. Pomembno je, da se ta proces tesnejšega sodelovanja nadaljuje, tudi z okrepljenimi stiki in obiski na visoki ravni med EU in državami LAK.
3. Na vrhu je bila zasnovana ambiciozna in v prihodnost usmerjena skupna agenda, ki bi jo bilo treba izvajati v prihodnjih letih. Svet pozdravlja nov zagon v odnosih med EU in LAK ter pozdravlja skupno sporočilo Evropske komisije in visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko z naslovom „Nova agenda za odnose med EU ter Latinsko Ameriko in Karibi“, vključno z načrtanimi prednostnimi nalogami in predlaganimi ukrepi.

4. Trdnost partnerstva med EU in LAK izhaja iz tega, da sta obe regiji trdno zavezani vsem namenom in načelom iz Ustanovne listine Združenih narodov (ZN), vključno z načeloma suverenosti in ozemeljske celovitosti, ter iz Splošne deklaracije o človekovih pravicah in mednarodnemu humanitarnemu pravu. EU ponovno poudarja pomen spodbujanja, varstva in spoštovanja vseh človekovih pravic in temeljnih svoboščin, vključno s svobodo izražanja in medijev, ter zaščite zagovornikov človekovih pravic in novinarjev. Ponovno poudarja tudi, da je treba okrepiti pravno državo in demokracijo, vključno s svobodnimi in poštenimi, vključujočimi, preglednimi in verodostojnimi volitvami ter enakostjo spolov. Za izvajanje teh načel bo EU ohranjala tesen dialog in sodelovanje z LAK, da bi tako spodbujala pristop, ki temelji na pravicah, odpravljala neenakosti, spodbujala pravico do čistega, zdravega in trajnostnega okolja, ščitila državljski prostor in se borila proti vsem oblikam diskriminacije, tudi na podlagi spola, rase, etničnega ali socialnega porekla, vere ali prepričanja, političnega ali drugega mnenja, invalidnosti, starosti, spolne usmerjenosti in spolne identitete.

5. EU bo še naprej sodelovala z LAK, kar zadeva neizzvano in neupravičeno vojno agresijo Rusije proti Ukrajini ter njene posledice, ki se čutijo tudi daleč zunaj Evrope. Voditelji in voditeljice iz obeh regij so v izjavi z vrha EU-CELAC izrazili globoko zaskrbljenost zaradi trenutne vojne proti Ukrajini, ki še vedno povzroča ogromno trpljenje ljudi in zaostruje obstoječe nestabilnosti v svetovnem gospodarstvu, omejuje rast, povečuje inflacijo, moti dobavne verige ter povečuje negotovost pri oskrbi z energijo in hrano, pa tudi tveganja za finančno stabilnost. Poleg tega so podprli prizadevanja za pravičen in trajen mir v skladu z Ustanovno listino ZN. EU od držav LAK pričakuje, da bodo podprle ukrajinsko formulo za mir, med drugim v okviru prihodnjega svetovnega mirovnega vrha, zahteve, da storilci vojnih zločinov, zločina agresije in drugih najhujših kaznivih dejanj, storjenih med vojno, prevzamejo odgovornost, pa tudi boj proti dezinformacijam s strani Rusije.

6. Trdno partnerstvo med EU in LAK zahteva obnovljeno politično sodelovanje na vseh ravneh ter v mednarodnih forumih. Na dvoregionalni ravni bo EU še naprej krepila vključujoč dialog in sodelovanje s CELAC v okviru srečanj na vrhu, organiziranih vsaki dve leti, (naslednje bo leta 2025 v Kolumbiji) in rednih srečanj ministrov in ministric za zunanje zadeve. Svet pozdravlja dvoregionalni časovni načrt za obdobje 2023–2025, predstavljen na vrhu EU-CELAC, in z zanimanjem pričakuje njegovo izvajanje. Spodbuja hitro vzpostavitev dogovorjenega posvetovalnega usklajevalnega mehanizma, ki bi pospeševal napredek pri skupnih zavezah.

7. EU bo po srečanju voditeljev in voditeljic EU in Karibov, ki je bilo 17. julija 2023 v Bruslju, še naprej sodelovala s Karibi kot ločeno podregijo s posebnimi značilnostmi. Ministrsko srečanje med EU in Karibi leta 2024 bo prispevalo k okrepitvi skupne agende, ki vključuje sodelovanje na naslednjih področjih: podnebne spremembe, blažitev krčenja gozdov, zaščita biotske raznovrstnosti, reforma mednarodnega finančnega sistema, vključevanje zasebnega sektorja, zlasti prek naložbene agende strategije Global Gateway za Evropsko unijo ter Latinsko Ameriko in Karibe, socialno vključevanje, človekov razvoj in varnostni izzivi. Prihodnji odnosi se bodo nadaljevali v okviru novega sporazuma o partnerstvu med Evropsko unijo in njenimi državami članicami ter članicami Organizacije afriških, karibskih in pacifiških držav (EU-OAKPD) in regionalnega protokola za Karibe, ki je del tega sporazuma. EU ponovno poudarja, da je treba ustrezno upoštevati izzive trajnostnega razvoja, s katerimi se soočajo male otoške države v razvoju, saj so še posebej izpostavljene podnebnim spremembam, med drugim dvigu morske gladine. To je treba izpostaviti tudi pred četrto mednarodno konferenco o malih otoških državah v razvoju, ki bo maja 2024 v Antigvi in Barbudi. Še naprej se bo krepilo tudi sodelovanje med LAK ter najbolj oddaljenimi regijami EU, pa tudi čezmorskimi državami in ozemlji v regiji LAK.

8. EU bo še naprej podpirala nacionalne in mednarodne pobude, namenjene ponovni vzpostavitvi potrebnih upravnih in varnostnih pogojev za izvedbo svobodnih volitev na Haitiju, zagotavljanju humanitarnega dostopa do prebivalstva, ki potrebuje zaščito, in reševanju vse hujše večdimenzionalne krize.

9. EU bo še naprej sodelovala z drugimi podregionalnimi združenji in mednarodnimi organizacijami, ki delujejo v regiji. Zavezala se je, da bo organizirala redna srečanja na vrhu s strateškima partnericama Brazilijo in Mehiko. Še naprej bo krepila dvostranske politične dialoge in v vključujočem duhu konstruktivno sodelovala z državami v regiji, ob priznavanju ključne vloge in prispevka organizacij civilne družbe v zvezi s tem. Še naprej bo dejavno podpirala mir in demokratične rešitve v regiji, na primer mirovni proces v Kolumbiji in pogajanja pod vodstvom Venezuele v okviru procesa v Mehiki.

10. Na multilateralni ravni so EU ter države LAK naravne partnerke in bi morale dodatno okrepiti sodelovanje pri reševanju regionalnih in svetovnih izzivov. EU je zavezana sodelovanju s partnerji iz LAK pri izvajanju Agende 2030 in njenih ciljev trajnostnega razvoja ter pri reformi globalnega upravljanja, vključno z mednarodno finančno strukturo, da bi postalo bolj vključujoče in učinkovito. Velika angažiranost EU in držav LAK v ZN bi se morala nadaljevati, kakor tudi redni stiki med EU in Medameriškim sistemom človekovih pravic. Okrepiti bi bilo treba sodelovanje v okviru STO, zlasti glede bližajočega se 13. zasedanja Ministrske konference (MC13) in trenutnega procesa reforme STO.

11. Svet se zaveda pomena krepitve in razvoja trdne trgovinske in naložbene agende EU in LAK na podlagi obsežne mreže dvostranskih in regionalnih trgovinskih in pridružitvenih sporazumov med obema regijama. Pomembni prednostni nalogi sta celovito izvajanje obstoječih sporazumov ter ratifikacija sporazumov, ki so bili podpisani in se trenutno uporabljajo. Svet pozdravlja skorajšnji podpis posodobljenega sporazuma EU s Čilom, z zanimanjem pričakuje hitro dokončanje posodobljenega sporazuma z Mehiko in je seznanjen z delom, ki poteka med EU in Mercosurjem.

12. Svet pozdravlja naložbeno agendo strategije Global Gateway za Evropsko unijo ter Latinsko Ameriko in Karibe, ki izkazuje skupne prednostne naloge obeh regij ter temelji na najvišjih okoljskih in socialnih standardih in preglednosti, ki zaznamujejo način poslovanja v Evropi. Kot je bilo ponovno poudarjeno na prvem srečanju ministrov in ministric za gospodarstvo in finance EU in CELAC 15. septembra 2023 v Santiagu de Compostela bo imela naložbena agenda strategije Global Gateway ključno vlogo pri odpravljanju naložbenih vrzeli v regiji, pri čemer naj bi se v okviru pristopa Ekipe Evropa mobilizirali tako zasebni kapital kot javna sredstva iz EU in njenih držav članic. Prispevala bo tudi k pravičnemu, zelenemu, digitalnemu prehodu v obeh regijah, in sicer s podpiranjem lokalnih vrednostnih verig, rasti, človekovega razvoja, odpornosti na področju zdravja in dostojnih delovnih mest, ob hkratnem spodbujanju sodelovanja med drugim na področju digitalne preobrazbe, izobraževanja, družbeno odgovornega poslovnega okolja, prometa, trajnostnih dobavnih verig, vključno s kritičnimi surovinami, energijske učinkovitosti, varnih in trajnostnih nizkoogljičnih tehnologij, prilagajanja podnebnim spremembam in vode.

13. Svet se zaveda, da trojna kriza, s katero se sooča naš planet, tj. podnebne spremembe, izguba biotske raznovrstnosti in onesnaževanje, zahteva okrepljeno partnerstvo med EU in LAK na področju zelenega prehoda, zato poudarja pomen okrepljenega dialoga, krepitve regulativnih okvirov, podnebne izobraževanja, raziskav in inovacij ter naložb, saj imamo velik potencial za sodelovanje pri doseganju podnebno nevtralnih in naravi prijaznih gospodarstev. Ključni skupni cilji ostajajo celovito in učinkovito izvajanje Pariškega sporazuma, vključno z ohranjanjem dosegljivosti cilja 1,5 °C, pa tudi Konvencije o biološki raznovrstnosti, Kunminško-montrealskega svetovnega okvira za biotsko raznovrstnost, globalnega okvira za kemikalije, Konvencije ZN o boju proti dezertifikaciji (UNCCD), akcijske agende za vodo s konference ZN o vodi 2023 in sporazuma o odprtem morju, pa tudi trenutna pogajanja o mednarodnem pravno zavezujočem instrumentu o onesnaževanju s plastiko, ki potekajo pod vodstvom Peruja in Ekvadorja. EU si bo skupaj s partnerji iz LAK prizadevala za globalno zavezo, da se do leta 2030 na svetovni ravni potrojijo zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov in podvojijo prizadevanja za energijsko učinkovitost. Svet priznava ključno vlogo amazonskega deževnega gozda in pomen boja proti krčenju gozdov v Amazoniji in na drugih gozdnih zemljiščih ter pozdravlja belemsko izjavo, ki jo je avgusta 2023 sprejela Organizacija sporazuma o amazonskem sodelovanju (ACTO), in ponovno potrjuje, da je nujno sodelovati s partnerskimi državami, da bi skupaj obravnavali temeljne vzroke krčenja in degradacije gozdov, zlasti v okviru uredbe EU o dobavnih verigah, ki ne povzročajo krčenja gozdov. Svet spodbuja ukrepe in zaveze za varstvo, ohranjanje, obnavljanje in trajnostno rabo oceanov v luči konference „Naš ocean“, ki bo aprila 2024 v Atenah, in tretje konference ZN o oceanih, ki jo bosta junija 2025 v Nici gostili Kostarika in Francija. EU je pripravljena sodelovati s partnerji iz LAK, da bi pospešili ukrepe za čisto vodo in sanitarno ureditev za vse ter spodbujali celostno upravljanje vodnih virov. Zaveda se, da sta za dolgoročno svetovno prehransko varnost odgovorni obe celini, zato bo sodelovala z LAK pri krepitvi odpornosti in trajnosti sistemov za proizvodnjo hrane ter uporabljala mehanizme dialoga in sodelovanja, vključno z raziskavami, da bi med drugim spodbujala trajnostno ravnanje z gnojili in pesticidi ter izboljšanje zdravja tal.

14. EU je zavezana sodelovanju s partnerji iz LAK pri spodbujanju odgovornega, na človeka osredotočenega in na pravicah temelječega modela vključujoče digitalne preobrazbe, ki zagotavlja varstvo osebnih podatkov in zasebnost kot temeljni pravici, povečuje varno in univerzalno digitalno povezljivost in kibernetško varnost, podpira svoboden, odprt in zaupanja vreden internet, spodbuja zbliževanje digitalne politike in zmanjševanje digitalnih vrzeli, tudi digitalnega razkoraka med spoloma, ter spodbuja zaupanja vreden razvoj in uporabo umetne inteligence. Ta področja ukrepanja so obravnavana v digitalnem zavezništvu EU-Latinska Amerika in Karibi, ki se mu na podlagi skupnih vrednot lahko pridružijo vse zainteresirane države LAK, pa tudi v skupni izjavi iz julija 2023. Svet kot pomemben mejnik pozdravlja prvi dvoregionalni dialog o digitalni politiki med EU in LAK v novembru 2023. Za spodbujanje izvajanja digitalnega zavezništva EU-Latinska Amerika in Karibi bo EU delovala kot Ekipa Evropa in pri tem uporabljala tudi platformo Digital4Development (D4D). Svet z zanimanjem pričakuje odprtje regionalnega centra Copernicus v Panami in podaljšanje optičnega kabla BELLA, s čimer bo vzpostavljena varna digitalna povezanost hrbteničnih omrežij.

15. Svet poudarja pomen, ki ga obe regiji pripisujeta socialni pravičnosti, in priporoča okrepitev skupnega dela za spodbujanje socialne kohezije in enakosti spolov, boj proti neenakostim in diskriminaciji na kateri koli podlagi ter preprečevanje in izkoreninjenje spolnega nasilja in nasilja na podlagi spola, tudi kadar to omogoča ali olajšuje uporaba tehnologije. Poleg tega poudarja, da je treba okrepiti ekonomsko opolnomočenje žensk in omogočiti vključujočo rast, ki bo izpolnjevala različne potrebe in zagotavljala enake možnosti mladim, avtohtonim ljudstvom, osebam afriškega porekla, osebam LGBTI, starejšim in invalidom. EU je pripravljena nadaljevati delo v zvezi z dvoregijskim partnerstvom za odpornost zdravstvenih sistemov in lokalno proizvodnjo cepiv ter regionalno pobudo Ekipe Evropa za vključujoče in enakopravne družbe. Svet priznava, da je za zagotavljanje socialne pravičnosti potrebna široka udeležba in poudarja pomen sodelovanja civilne družbe in posvetovanja z njo v vseh sektorjih.

16. Svet poudarja, kako pomembna so nadaljnja prizadevanja za podporo in ozaveščanje za odzivanje na humanitarne krize, s katerimi se sooča LAK. EU priznava, da je LAK ena od regij, ki so najbolj izpostavljene naravnim nesrečam, zato pozdravlja okrepljeno splošno sodelovanje na področju pripravljenosti na nesreče in obvladovanja tveganja nesreč ter izmenjavo najboljših praks med EU in regijo LAK, ki bo formalizirana z memorandumom o soglasju o teh vprašanjih med EU ter ustreznimi regionalnimi medvladnimi telesi in državami v tej regiji.

17. Svet poziva k temu, da je treba na vseh ravneh prednostno okrepiti sodelovanje na področju pravosodja in varnosti med EU in LAK, da bi lahko reševali številne in vse večje izzive, ki jih prinaša mednarodni organizirani kriminal in imajo negativne posledice na obeh straneh Atlantika. Ti izzivi so med drugim kriminalne mreže z visokim tveganjem, droge, strelno orožje in trgovina z ljudmi, pa tudi korupcija, finančni in okoljski kriminal, hibridne grožnje, vključno s kibernetko kriminaliteto, dezinformacije ter tuje manipulacije z informacijami in vmešavanje. Na podlagi uspešnega skupnega dela v okviru partnerstva med EU in LAK na področju pravosodja in varnosti ter ob upoštevanju izjave EU in Odbora Latinske Amerike za notranjo varnost (CLASI) z dne 28. septembra 2023 in ambiciozne faze II programa EL PAcCTO bi bilo treba še naprej razvijati pobudo Ekipe Evropa za varnost in pravosodje. Glede na to, da države LAK celoviteje pristopajo k reševanju varnostnih izzivov, je EU zavezana, da bo na podlagi načel pravne države in visoke ravni varstva temeljnih pravic okrepila sodelovanje z zadevnimi partnerskimi državami v boju proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu, pri čemer se bodo spoprijeli z vsem, kar pri tem prinaša dobičke ter si prizadevali za zmanjšanje ponudbe drog in povpraševanja po njih, preprečevali kriminal ter spodbujali krepitev institucionalnih zmogljivosti in skupnih standardov. Svet z zanimanjem pričakuje prihodnje srečanje na visoki ravni v okviru mehanizma EU-CELAC za usklajevanje in sodelovanje na področju drog, ki bo leta 2024.

18. V zvezi z varnostjo in obrambo Svet pozdravlja sodelovanje držav LAK v misijah in operacijah v okviru skupne varnostne in obrambne politike EU (SVOP), spodbuja več skupnih dejavnosti, na primer v okviru koordinirane prisotnosti EU na morju v Gvinejskem zalivu, pa tudi okrepljen dialog s partnerskimi državami LAK o vprašanjih SVOP, kot sta dialoga s Kolumbijo in Čilom.

19. Svet priznava ključno vlogo raziskav in inovacij pri reševanju skupnih izzivov, kot so dvojni prehod, svetovno zdravje in druga prednostna področja, ter poziva k nadaljevanju in krepitevi dvoregionalnega dialoga v okviru skupne raziskovalno-inovacijske pobude EU-CELAC, in sicer s posodobitvijo strateškega načrta za raziskave in inovacije, tudi glede odprte znanosti, in krepitevijo vloge raziskovalnih središč. Svet opozarja na pomen okrepitve sodelovanja na področju visokošolskega izobraževanja, ki študentom, akademskemu osebju in raziskovalcem iz obeh regij omogoča, da izkoristijo mobilnost in podobne priložnosti, ter poudarja, da bi lahko bila zaveznitva evropskih univerz pomembni partnerji pri nadaljnjem razvoju sodelovanja z univerzami iz CELAC na podlagi razpoložljivih možnosti za mednarodno sodelovanje. Poudarja, da bi morale pobude za stike med ljudmi ostati v središču partnerstva med EU in LAK, in poziva vse partnerje, naj v celoti izkoristijo priložnosti, ki jih ponujajo program Erasmus+ in ukrepi Marie Skłodowske-Curie v okviru programa Obzorje Evropa.

20. Svet pozdravlja razprave na forumu EU-LAK „Partnerji v spremembah“, v katerih so med drugim sodelovali mladi, civilna družba in lokalne oblasti, ter poslovno okroglo mizo, organizirano pred srečanjem na vrhu, in se seznanja s tam podanimi priporočili; priznava, da civilna družba pomembno prispeva k dvoregionalnemu partnerstvu, ter poziva k poglobitvi in strukturiranju dialoga z mladimi, organizacijami civilne družbe, zasebnim sektorjem, sindikati in lokalnimi oblastmi. Svet poudarja pomen vsestranskega vključevanja civilne družbe in mladih v vse razsežnosti partnerstva z LAK. Pozdravlja in podpira dejavno vlogo Evro-latinskoameriške parlamentarne skupščine (EuroLat), Mednarodne fundacije EU-LAK ter možganskih trustov in akademskih krogov. Pomembne prednostne naloge so tudi prizadevanja EU na področju javne diplomacije, kulturna diplomacija in spodbujanje kulturnih povezav med EU in LAK. V zvezi s tem bo pomemben mejnik prvo sodelovanje EU kot častne gostje na mednarodnem knjižnem sejmu v Guadalajari v Mehiki od 25. novembra do 3. decembra 2023.